

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

צוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

(ערב) חג השבועות

(חלק כח)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע חג השבועות, איז סיון, ה'תשפ"ו (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2026

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

חג השבועות (ערב)

איז דוחה עליית משה להר – נוסף אַז דאָס פּאַרלאַנגט אַ ריבוי זמן⁶;

משא"כ „בנה מזבח והקריב עליו קרבן“ איז ניט קיין אריכות זמן, ובודאי ניט קיין דבר חידוש וואָס איז שייך צו מתן תורה דוקא – מען געפינט דעם ענין פון בניית מזבח והקרבנות קרבנות ביי אדם הראשון, נח, די אבות וכו' – פאַרוואָס זאָל דאָס זיין אַזוי וויכטיק ביז צו דוחה זיין עליית משה להר?

אויך איז ניט גלאַטיק: פון פשטות לשון הגמרא⁷, „הקריב עליו קרבן“ איז משמע, אַז משה רבינו האָט אַליין מקריב געווען אַ קרבן אויפן מזבח שבנה – אָבער אין פסוק⁸ שטייט „וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות גו'“, אַז די הקרבה איז געווען (ניט דורך משה'ן אַליין – ווי בניית מזבח וואו די תורה זאָגט „ויבן מזבח“ – נאָר) דורך „נערי בני ישראל“⁹.

איז דערפון משמע אַ דבר חידוש (גדול), אַז מיט „הקריב עליו קרבן“ מיינט די גמרא¹⁰ (ניט די קרבנות וועל-

א. די גמרא (אין דער סוגיא פון מתן תורה¹). זאָגט: בשני (בסיון) עלה משה וירד, בשלישי עלה וירד. . ברביעי עלה וירד בחמישי בנה מזבח (כדכתיב² ויבן מזבח תחת ההר. רש"י) והקריב עליו קרבן.

דאַרף מען פאַרשטיין: נאָך „ויבן מזבח גו'“ דערציילט די תורה³ ווי משה האָט מכניס געווען די אידן בברית – די אידן האָבן אויף זיך מקבל געווען „ספר הברית“ מיט אמירת „נעשה ונשמע“ און משה האָט גענומען פון דעם דם (הקרבת בנות) „וירוק על העם ויאמר הנה דם הברית גו'“.

איז ניט גלאַטיק: פאַרוואָס זאָגן חז"ל בלויז אַז „בנה מזבח והקריב עליו קרבן“, און ניט דעם המשך – ווי משה האָט מכניס געווען אידן בברית⁴?

ואדרבה: בשעת חז"ל ווילן אויסדריקן די טירדא פון משה רבינו⁵ בחמישי בסיון צוליב וועלכער משה רבינו האָט ניט עולה געווען להר (ווי אין די פריערדיקע טעג) – האָבן זיי לכאורה לכל לראש געדאַרפט זאָגן דעם ענין פון כניסת בני ישראל בברית, ווייל דאָס איז אַן ענין הכי עיקרי אין די הכנות פון קבלת התורה, און מקען פאַרשטיין ווי דאָס

(1) שבת פה, א.

(2) משפטים כד, ד. – והוא כהדיעות שפרשה זו לפני מ"ת נאמרה (הדיעות בחז"ל ומפרשים עד"ז – נקבצו בתו"ש שם עה"פ ובמילואים לשם סכ"ז).

(3) שם, ו ואילך (ובפרש"י שם).

(4) וראה מכילתא יתרו (יט, ייא), „ומה עשה משה בחמישי . . בנה מזבח . . נטל מדם העולה כו'“.

(5) להעיר מחדא"ג מהרש"א שבת שם.

(6) אע"פ ש"ל שכיון שעליותיו להר היו בהשכמה (שבת פו, א (ובפרש"י). פרש"י יתרו יט, ג) – כיון דאיחי (ע"י פעולה קצרה אפילו) אידחי.

(7) וכ"ה ברשב"ם משפטים כד, א: בנה מזבח והקריב קרבנות. וראה שוח"ט מזמור א: משה בנה מזבח כו' זה הקריב כו' (אלא ש"ל דקאי על הקרבנות דימי המלואים).

(8) משפטים שם, ה.

(9) ראה פרש"י ועוד עה"פ. זבחים קטו, ב (ובפרש"י ותוס' שם).

(10) אבל במכילתא יתרו שם: „הקריב עליו עולה ושלמים נטל מדם העולה כו' מדם השלמים כו'“ – ומוכח לכאורה, שלהמכילתא הקריב משה העולות והשלמים המפורשים בכתוב. ובפשטות

פון זיי – איז דאָך לכאורה ניט מער ווי אַ הכשר, וועלכע האָט געקענט געטאָן ווערן על ידי אחרים (ובפרט – דורך משרתי משה, זקני ישראל וכיו"ב) – פאַרוואָס האָט משה רבינו געדאַרפט אַליין זיך פאַרנעמען מיט בניית המזבח? ווע"פ הנ"ל איז עס מובן:

וויבאַלד אַז אין דעם בנין פון דעם מזבח איז געווען אַ חשיבות מיוחדת בשייכות צו מתן תורה (כדלקמן), דעריבער האָט עס געמוזט זיין דורך משה רבינו דוקא (כשם ווי אַלע ענינים בשייכות צו קבלת התורה זיינען דורכ-געפירט געוואָרן ע"י משה דוקא).

און דאָס איז אויך די הסברה אין דעם וואָס די גמרא איז מוסיף „והקריב עליו קרבן“ – אַז משה רבינו האָט אַליין מקריב געווען אַ קרבן אויף דעם מזבח – (נוסף לזה וואָס די הקרבה ע"י משה האָט בכלל אַ חשיבות מיוחדת (כנ"ל), איז בנדו"ד דאָס געווען אויך צוליב דעם „בנה מזבח“, ווייל) – די שלימות פון אַ מזבח איז ווען מ'איז אויף אים מקריב קרבנות

[וואָס דאָס איז דער תוכן הענין פון „קייץ המזבח“¹³ – אַז מ'לאָזט ניט דעם מזבח „בטל“ פון קרבנות – היות אַז די שלימות פון אַ מזבח איז ווען מ'איז אויף אים מקריב קרבנות],

און דעריבער, בכדי דער „בנה מזבח“ זאָל זיין בשלימותו, איז דאָס פאַרבונדן דערמיט וואָס „הקריב עליו (משה רבינו אַליין) קרבן“.

ג. דער ענין הנ"ל, אַז דער מזבח שבנה משה האָט געהאַט אַ חשיבות

כע שטייען בפירוש אין פסוק, נאָר) אַז משה אַליין האָט מקריב געווען אַ באַזונדער קרבן (וועלכער שטייט ניט אין פסוק)¹⁴.

[ויומתק עפ"י וואָס די גמרא זאָגט „קרבן“ (לשון יחיד) – ניט „קרבנות“ ל' רבים (ווי אין פסוק „עולות . . זבחים שלמים . . פרים“)].

קומט אויס, אַז ניט נאָר ברענגט ניט די גמרא דעם המשך הסיפור (פון יום חמישי) וואָס שטייט אין פסוק – נאָר נאָכמער: די גמרא שטעלט אַריין אַ נייעם ענין וואָס שטייט ניט אין פסוק!

דערפון גופא איז משמע, אַז דער אויפטו פון חמישי בסיון (בשייכות צו די הכנות פון מתן תורה ובפרט – הכנות פון משה'ן) דריקט זיך אויס בעיקר אין דעם ענין פון „בנה מזבח כו“.

ב. דאָס איז אויך דער ביאור אין דעם וואָס משה האָט זיך אַליין פאַרנומען מיט בניית המזבח. דלכאורה:

בשלמא דאָס וואָס משה „הקריב עליו קרבן“ – און האָט זיך ניט מסתפק געווען מיט די קרבנות וואָס די „נערי בני ישראל“ האָבן געבראַכט – איז מובן. ווייל, כידוע¹⁵, איז די מחשבה וכוונה בעת ההקרבה אַן ענין עיקרי אין קרבנות, איז דעריבער פאַראַן אַ חשיבות והידור מיוחד אין אַ קרבן וואָס משה האָט אַליין מקריב געווען לגבי די קרבנות שהקריבו „נערי בני ישראל“.

אַבער בניית המזבח, ובפרט ניט אין משכן ומקדש ועאכו"כ ניט ווי אַ טייל

¹³ י"ל ד„הקריב“ היינו ע"פ ציוויו (או יש לפרש ע"ד פרש"י ד"ה לישנא אחרینא – זבחים שם).

¹⁴ להעיר מתוד"ה וישלח – כריתות ט, א.

¹⁵ ראה רמב"ן ויקרא א, ט. ובכ"מ. וראה

לקו"ש ח"י ע' 12 (וש"נ). ועוד.

¹³ שקלים פ"ד מ"ד (וברע"ב ועוד שם). כתובות קו, ב. ועוד.

די תורה (און תורה שבכתב גופא) זאָל מייחס זיין דעם תמיד וואָס מ'איז מקריב לדורות צו דער עולת תמיד העשו'י בהר סיני – „שנעשית בהר סיני קודם לתורה“²²?

וי"ל ומסתבר אַזוי זאָגן, אַז אע"פּ וואָס דאָס איז געווען „קודם לתורה“, פונדעסטוועגן, זייענדיק אין דעם טאָג פון חמישי בסיון, וואָס איז אַ הכנה (תיכף) צו מתן תורה, האָט עס שוין געהאַט אַ גדר ווי (די עולת תמיד פון) נאָך מ"ת²³. ביז אַז מ'זאָגט אויף דער עולת תמיד לדורות, אַז זי איז (די זעלבע עולה) „העשו'י בהר סיני“²⁴.

און דאָס גופא איז דער טעם וואָס די תורה איז מדגיש „העשו'י בהר סיני“ – דערמיט לערנט תורה דאָס גופא, אַז די

מיוחדת בשייכות צו מתן תורה – גע' פינט מען אויך בנוגע די קרבנות וועלכע מ'האָט מקריב געווען אויפ'ן מזבח:

אויפן פסוק¹⁴, „עולת תמיד העשו'י בהר סיני“ ברענגט די גמרא¹⁵ דרשת ר' עקיבא „קרבה ושוב לא פסקה“ – אַז דעם קרבן תמיד האָט מען מקריב געווען שוין „בהר סיני“, ווייל „עולה“ שהקריבו ישראל במדבר (אויפן מזבח שבנה משה) עולת תמיד הוא“ (און פון דעמאָלט – „שוב לא פסקה“). און ווי תוספות¹⁷ ברענגט דרשת הספרי¹⁸, „שנעשית בהר סיני קודם לתורה, והיינו בחמישי שבנה מזבח“.

וואָס לכאורה איז ניט מובן^{18*}: עס איז ידוע¹⁹, אַז אויך די מצות פון „לפני הדבור“²⁰, זיינען מיר מקיים (ניט מצד דעם דיבור וציווי פון לפני מ"ת, נאָר) „מפני“¹⁹ שהקב"ה צוה אותנו ע"י משה רבינו (בסיני²¹) – איז ווי קומט עס, אַז

(22) להעיר ממש"נ (ואתחנן ה, יב. שם, טז) כאשר צוך, ובפרשי' (משכת פז, ריש ע"ב), קודם מ"ת במרה". אבל: (א) שם לא מפורש בתושב"כ מקום הציווי (ולכמה מפרשים – ראה רשב"ם, ראב"ע, בחיי (וראה גם רמב"ן) ועוד – קאי על הציווי דדברות הראשונות). (ב) בנדו"ד נאמר לא רק „כאשר צוך“, כ"א „העשו'י בהר סיני, שהיא אותה העולה.

(23) וראה תוד"ה העולה – יומא לד, א: והיא היתה ראשונה לכל הקרבנות ציבור. ולהעיר ממש"ש בכמה מפרשים (טורי אבן חגיגה (שם, א). מראה הפנים לירושלמי מגילה פ"א ה"א. ועוד. וראה גם אהר"ת משפטים (שם) – דלדעת הבבלי אין קושיא על המ"ד (זבחים קטז, א) דב"נ לא קרבו שלמים ממש"נ „ויעלו גו' שלמים“ – כי ע"י קרבנות אלו נכנסו לברית ויצאו מכלל ב"נ (משא"כ להירושלמי מגילה שם. ב"ר פכ"ב, ה ושי"ב). וראה תו"ש משפטים שם במילואים סכ"ט.

(24) ופשוט שאין זה סותר מה שתמיד „ישנו לפני הדבור“ (כנ"ל הערה 20) – כי המעלה היא (לא בזה שאין בו התוקף ד„דיבור“ דמ"ת – שהרי אי"ז מעלה אלא חסרון – כ"א) בזה שישנו לפני שניתנו שאר המצות ואפילו אנכי (בר' בסיון).

(14) פינחס כה, ו.

(15) חגיגה ו, ב. וראה ספרי זוטא פינחס שם.

(16) ל' הש"ס חגיגה שם, א. – וכן ס"ל לרע"ק, כהמשך הגמ' שם [ובפשטות זה שאמרו (שם, ב) „ר' עקיבא הא נמי דאמרן“ הכוונה לדרשתו הנ"ל „קרבה ושוב לא פסקה“ דקאי על העולת תמיד דה' סיון (כמ"ש בתוס' שם). וצ"ע בחי' רעק"א (המלוקט) שם]. ולהעיר מאוה"ת פינחס (כרך ו) ע' איתתקלג.

(17) חגיגה שם ד"ה רבי עקיבא (ולכאורה זוהי גם הכוונה בתחילת הד"ה שם).

(18) ובספרי (פינחס שם) לפנינו ליתא.

(18*) בהבא לקמן – ראה גם אוה"ת משפטים (כרך ח) ע' גימב.

(19) פיה"מ להרמב"ם חולין ספ"ז.

(20) ל' הש"ס חגיגה שם (א"ב). וביבמות (ה, ב) גם לענין תמיד.

(21) ראה לקו"ש ח"ח ע' 49 והערה 6 שם (ולקו"ש ח"כ ע' 116 הערה 27) – שכוונת הרמב"ם לשלול גם הציוויים למושה דלפני מ"ת. ע"ש. ולהעיר מגו"א לפרש"י שלח טו, לב (בסופו).

אז „כללות ופרטות נאמרו בסניני“, זיינען צוזאמען מיטן ציוויני²⁹ (והוראה מיוחדת) צו ברענגען אן עולת תמיד בחמישי בסיון אויך געזאגט געוואָרן „פרטותי“ (כולל די דינים פון הפשט וניתוח)³⁰. ווייל אויך די ציוויים פון חמישי בסיון גייען אריין אין „כללות ופרטות נאמרו בסניני“.

ה. ואם כנים הדברים – יש לומר די הסברה אין דעם, ובהקדם:

בנוגע דעם ענין פון ערב שבת וערב יו"ט (אז אין דעם טאָג פאַר שבת ויו"ט הויבן זיך אן די הכנות צו שבת ויו"ט) – געפינט מען, אַז דאָס איז אַן ענין ניט נאָר מצד הגבוא

– כדי דער אדם זאָל קענען היטן שבת ויו"ט כדבעי, פאָדערט זיך אַ הכנה מצד דו, אַז ער זאָל זיין גרייט צו אויפנעמען די עניני שבת ויו"ט, וע"ד מחז"ל³¹: מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי שלא טרח כו' –

דעולות ושלמים דלאחר מ"ת (וזבחת עליו גו"י – יתרו כ, כא – הובא בפרש"י חגיגה (סע"א) וזבחים (סע"ב) שם), אלא דמכיון שעדיין לא נאמרו „פרטות“, לא היתה טעונה הפשט וניתוח (ראה מסקנת הגמ' חגיגה שם, ב: שאין הפשט וניתוח אלא מאהל מועד ואלך סמי מכאן ר' ישמעאל).

(29) ראה רש"י חגיגה שם ד"ה ואי ס"ד: וחובת הדורות מפי הגבורה (וראה בד"ה שלאח"ז „עולת ראי“ . . ומאליהם הקריבוהו). וראה טורי אבן שבערה הבאה.

(30) ראה טורי אבן (אבני מילואים) חגיגה שם (ד"ה מי איכא, קרוב לסופו). – וע"פ המבואר בפנים (דמש"נ „העשויו" בהס"מ" למד דהתמיד דה' סיון הי' בו הגדר דמ"ת) יומתק ביותר מ"ש בטו"א שם דאין לומר בנוגע להקרכת התמיד שהיתה הוראת שעה. ע"ש.

(31) ע"ז ג, א.

עולה שהקריבו בחמישי בסיון האָט גע- האָט דעם גדר פון „הר סיני“, מתן תורה.

ד. דאָס וואָס די עולת תמיד פון חמישי בסיון האָט געהאָט דעם גדר פון „הר סיני“ (מ"ת) איז אויך נוגע להלכה:

בנוגע דער „עולה שהקריבו ישראל במדבר“ איז דאָ אַ פלוגתא²⁵ צי „טעונה הפשט וניתוח“ אָדער ניט, און די גמרא²⁶ זאָגט אַז עס איז תלוי אין דער פלוגתא פון ר' ישמעאל און ר' עקיבא: לויט ר"י אַז „כללות נאמרו בסניני ופרטות באהל מועד“ איז דאָך דאָן נאָך ניט געזאָגט געוואָרן די דינים („פרטות“) פון הפשט וניתוח; משא"כ לויט רע"ק אַז „כללות ופרטות נאמרו בסניני“ – איז „טעונה הפשט וניתוח“, ווייל אויך „פרטות“ (כולל די דינים פון הפשט וניתוח) זיינען שוין געזאָגט געוואָרן בסניני.

איז לכאורה תמוה²⁷: די עולה האָט מען דאָך געבראַכט לשתי הדעות בחד מישי בסיון, קודם מ"ת – איז למאי נפק"מ צי „פרטות נאמרו בסניני“ צו דעם אופן ההקרבה פון דער עולה פון קודם מ"ת?

מוז מען זאָגן, אַז דאָס איז דערפאַר וואָס די עולה פון חמישי בסיון האָט שוין געהאָט דעם גדר פון „הר סיני“ (מתן תורה)²⁸. און דעריבער, לויט רע"ק

(25) זבחים קטו, ב. וראה גם חגיגה שם, ב. וראה ירושלמי ובר' שם ובמפרשים.

(26) זבחים שם. וראה גם חגיגה שם.

(27) כקושיית רע"ק א חגיגה שם. – ובמאירי חגיגה שם (ע"א): עולת תמיד כו' נצטוו עלי' במרה . . כללות ופרטות נאמרו בציווי ראשון הן במרה הן בסניני.

(28) וגם לר' ישמעאל אפשר לומר, דזה שהקריבו עולות ושלמים אז, הי' אותו הגדר

ווערט ע"פ תורה אָנגערופן מיטן תואר „ערב שבת“, איז דאָס דערפאַר וואָס אין דעם טאָג הויבן זיך שוין אָן די עניני שבת ויו"ט.³⁶

[ובסגנון פון תורת החסידות: די „גילויים“ פון שבת ויו"ט זיינען שוין מאיר, אַ „מעין“ פון זיי, אין ערב שבת ויו"ט].

ו. דערפון איז אויך פאַרשטאַנדיק בנוגע יעדן יו"ט און אויך ווי עס איז געווען בפעם הראשונה – וואָס יעדער יו"ט האָט דאָך זיין „מועד“ (באשטימטן זמן בשנה)³⁷ – אַז די עניני היר"ט האָבן זיך שוין אָנגעהויבן אין דעם „ערב“ שלו.

וע"ד ווי מען געפינט ביי חג הפסח, אַז דער זמן פון הקרבת הפסח (וואָס „ראמרתם“³⁸ זבח פסח הוא לה' אשר פסח גר") איז ביי בניסן, כאַטש אַז דער „ופסח ה"י“³⁹ איז ערשט געווען בליל ט"ו ניסן (וואָס דעמאָלט הויבט זיך אָן חג הפסח).⁴⁰

ועד"ז איז בנוגע צו מתן תורה,⁴¹

נאָר דאָס איז אויך אַן ענין מצד החפצא, מצד שבת ויו"ט עצמם. אַז אין ערב שבת וערב יו"ט איז שוין דאָ אַ „מעין“ (ובמילא – גדר) פון קדושת שבת וקדושת יו"ט.

נאָר אין דעם גופא (אין דער קדושת שבת ויו"ט וואָס הויבט זיך אָן בערב שבת ויו"ט) זיינען פאַראַן כמה דרגות. ולדוגמא:

אין דעם זמן הכי סמוך צו שבת איז דאָ דער ענין פון הוספה „מחול על הקודש“, ובלשון חז"ל³², אַז שבת איז (ווי אַ „זאב“ וואָס איז) „טורף מלפני ומלאחריו“. און ווי גערעדט אַמאָל בארוכה³³ מיינט עס, אַז דער ענין פון תוספת שבת איז ניט (נאָר) אַ דין אין גברא – אַז ער דאַרף מוסיף זיין מחול על הקודש (מקבל זיין אויף זיך תוספת שבת)³⁴ – נאָר אַז דאָס קומט פון שבת און ווערט אַ הוספה אין שבת אַל"י: שבת איז „טורף“ מלפני ומלאחריו, ווייל די קדושה פון שבת ווערט נתפשט אין דעם זמן הכי סמוך אליו.³⁵

נאָך פריער – דער זמן פון ערב שבת (ויו"ט) לאחרי חצות, ווען מען טאָר ניט זאָגן קיין תחנון – וואָס דאָס ווערט אויפגעטאָן (ניט מצד הכנת הגברא, נאָר) דערפאַר וואָס קדושת שבת ויו"ט איז שוין מאיר אין דעם זמן באופן אַז עס איז שולל דעם ענין פון אמירת תחנון.

ועד"ז איז בנוגע צו כללות היום פון ערב שבת ויו"ט – אַז דאָס וואָס ער

36 ראה אבודרהם סדר תפלות השבת בתחלתו „כי בערבי ימים טובים . . . נוהגין שלא ליפול על פניהם לא בשחרית כו' והטעם . . . ובערביהם כבר הובדלו העם ממלאכה וקדש היום והם אטורים במספד ותענית כו'. וראה שם, שגם בערבי שבתות ה" צ"ל כן, אלא ש„אם היינו עושין כן לשבתות הרי חצי השנה לא היינו מתחננים“. ע"ש.

37 להעיר מרד"ה תקעו תרס"א, תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א קכב, א"ב).

38 בא יב, כז.

39 שם, כג.

40 כפי שנק' בלשון חכמים (וגם בל' תורה – ראה תשא לד, כה. וראה הגש"פ עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים „קה"ת, תשמ"ו"ז) ע' תרסח (הערה).

41 ואדרבה: בנוגע למ"ת הוא ביתר שאת כו' לגבי שאר יו"ט – כי מ"ת קשור עם יום חמשים

32 מכילתא יתרו כ, ה. וראה לקו"ש חט"ז (ע' 231 הערה 8*) כמה נוסחאות בלשון המכילתא.

33 לקו"ש שם ע' 233 ואילך.

34 וראה לקו"ש שם – ב' אופנים בזה גופא.

35 עייג"כ לקו"ש חט"ט ע' 58.

מתן תורה קומט מלמעלה, בדרך מתנה, מצד הנותן.

משא"כ אין דעם מזבח שבנה משה (און דעם קרבן שהקריב עליו⁴³) האָט זיך שוין אָנגעזען די (דוגמת) פעולה פון מ"ת עצמה; און דערפאַר איז דאָס אַ חידוש עיקרי פון חמישי בסיון, ערב מתן תורה⁴⁴.

ז. אָבער עס פּאָדערט זיך הסברה: פאַרוואָס האָט דער ענין פון מ"ת (וועל'כער איז שוין געווען בערב מ"ת) זיך אויסגעדריקט דוקא אין דעם ענין פון „בנה מזבח והקריב עליו קרבן“, און ניט אין אַן אַנדער ענין?

איז דערפון מובן, אַז אין דעם גיט זיך אַרויס די נקודה עיקרית פון מ"ת.

וי"ל הביאור בזה: דער תכלית פון מ"ת איז, וואָס דורך דעם איז געגעבן געוואָרן דער כח אויף צו מאַכן פון זאָכן (חפצא) פון וועלט – חפצא דקדושה⁴⁵. ובל' הידוע – דורכפירן כוונת הבריאה לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁴⁶, אַז מען זאָל מוזך זיין די „גשמיות הגוף והעולם“ ביז מ'זאָל קענען מקבל זיין דעם „גילוי אור ה' שיאיר לישראל ע"י התורה“⁴⁷.

[דערמיט איז דער אַלטער רבי

43) ויש לומר שקרבנו של משה לכ"ע ה' בו החשיבות דמ"ת (משא"כ דנערי בני' דתלוי בהדיעות (תגיגה שם, א"ב) אם עולת רא' הוא או עולת תמיד. ועוד. ואכ"מ).

44) ולהעיר מסדר הענינים במכילתא (שבעה ע"ד): זה יום ששי שנתנה בו תורה ומה עשה משה בחמישי השכים בבקר ובנה מזבח כו'.

45) ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך.

46) תנחומא נשא טו. ועוד. תניא רפ"ו.

47) ל' התניא שם בסוף הפרק.

בששי בסיון⁴² – אַז שוין אין חמישי בסיון, ערב מתן תורה, האָבן זיך אָנגע-הויבן די ענינים פון מתן תורה⁴².

און דאָס איז די הסברה אין דעם וואָס די קרבנות פון חמישי בסיון האָבן געקענט האָבן דעם גדר פון קרבנות שלאחרי מ"ת – מצד דעם וואָס דעמאָלט האָט זיך שוין אָנגעהויבן דער גדר און גילוי און די פעולה פון מתן תורה.

עפ"ז איז אויך פאַרענטפערט וואָס די גמרא זאָגט „בחמישי בנה מזבח כו" און דערמאָנט ניט אַז משה האָט מכניס גע-ווען די אידן בברית כו':

די פעולות וואָס משה און די אידן האָבן געטאָן להכנס בברית (ווי אמירת נעשה ונשמע, הזאת הדם כו') – זיינען נאָר די הכנה מצד די אידן, וואָס מאַכט זיי מוכשר צו קבלת התורה, אָבער דאָס איז ניט קיין „טייל“ פון מתן תורה גופא:

לעומר, המשכת שער הנו"ן (לקו"ת פרשתנו י, ד. שה"ש ג. וראה לקו"ש ח"ג ע' 996 ואילך) – שזה ה' בחמישי בסיון (שהרי מ"ת ה' ביום נ"א לעומר – שו"ע אדה"ז או"ח סתצ"ד סוס"א).

42) וגם לר' יוסי שהי' בז' בסיון* (שבת פו, ב) – הרי זה משוב שמשוה הוסיף יום אחד מדעתו (שם פו, א), אבל מצד הקב"ה „היתה ראוי' לינתן בשש" (תוד"ה יום הששי – ע"ז ג, א). וראה לקו"ש ח"ד ע' 1029 הערה 24, ד"ל דגם לר' יוסי מצד ההמשכה שמלמעלה ה' התורה ראוי' לינתן ביום ה' לעומר (ו' סיון) לפי שאו הוא המשכת שער הנו"ן (כנ"ל הערה הקודמת).

42) ובאוה"ת משפטים (שבעה ע"ד 18) מקשרו עם הקדמת נעשה לנשמע דחמישי בסיון. וראה גם צ"ח פסחים סח, ב.

(* וראה אוה"ת (שבעה ע"ד 18*): סמוך למ"ת שני ימים.

עולה זיין להר (לכל הפחות אויף אַ זמן קצר) לפני זה?⁵²

[וע"ד ווי ביום רביעי, וואָס משה האָט נאָכן אַראָפּגיין פון הר) געהאַט זמן צו (א) דערציילן אידן „את כל דברי ה' ואת כל המשפטים“⁵³ (מצות פרישה והגבלה, און די ז' מצות ב"נ ושבת כו' שניתנו להם במרה)⁵⁴, און (ב) שרייבן „מבראשית ועד מתן תורה“ און „מצות שנצטוו במרה“⁵⁵ – און דאָס אַליץ⁵⁶ אין דעם זעלבן טאַג!].

איז דער ענין אין דעם: דער „ערב“ (און הכנה) צו מתן תורה איז דער חידוש זיינער און ער באַשטייט (ניט אין פעולות פון „עולה“ זיין למעלה להר, נאָר פאַרקערט) דוקא אין דער „ירידה“ און פעולה אין חפצא פון וועלט, כנ"ל, אין דער עבודה אין „תחתונים“⁵⁷ – בויען אַ מזבח (פון אבנים גשמיות) און מקריב זיין אַ בהמה גשמית ע"ג מזבח

– ע"ד ווי כללות ענין פון מתן תורה איז געווען אין אַן אופן אַז „ירד הוי" על הר סיני ונתן את התורה .. על הארץ דוקא“ – כאַטש אַז „הי" יכול להעלות את ישראל למעלה על השמים ליתן להם התורה בשמים“ – ווייל די „כוונה בנתנת התורה הוא שיהי עבודת הבריורים למטה“⁵⁸.

מבאר⁴⁸ דעם טעם וואָס מ'איז ניט יוצא די מצוה פון תלמוד תורה מיט הרהור אַליין, נאָר עס מוז זיין דער ענין פון דיבור בתורה – ווייל דער תכלית פון מצות ת"ת איז צו ממשיך זיין דעם „אור ה" אויפן גוף ונפש הבהמית, און דאָס ווערט אויפגעטאָן דורך עקימת שפתיו דוקא, דהוי מעשה].

און אָט דער ענין (פון זיכוך גשמיות העולם) שטייט בגלוי אין דעם ענין פון מזבח וקרבת – וואָס מען נעמט אבנים גשמיות און מען מאַכט זיי אַ מזבח לה', און עדי"ו קרבת – וואָס מען נעמט אַ בהמה גשמית און דורך איר הקרבה ע"ג מזבח ווערט עס נתקרב און אויפגעהויבן פון חול ביז עס ווערט קדושה בגלוי⁴⁹.

און דערפאַר האָט דער גילוי פון מ"ת בערב מ"ת זיך אויסגעדיקט אין דעם ענין פון „בנה מזבח והקריב עליו קרבן“.

ח. דערמיט וועט מען אויך פאַרשטיין וואָס דער ענין פון „בנה מזבח והקריב עליו קרבן“ איז אַ סיבה וואָס דערפאַר משה „לא עלה“ (להר) ודוחה העלי'. דלכאורה:

משה האָט געדאַרפט בויען אַ מזבח „שתיים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל“⁵⁰ מיט אַלע פרטים⁵¹ בשייכות צו כניסת בני"י לברית – אָבער דאָך האָט ער געקענט געפינען זמן באותו היום צו

52) ראה לעיל הערה 6.

53) משפטים שם, ג.

54) פרש"י שם.

55) פרש"י שם, ד.

56) ולדעת המכילתא יתרו שם, אחרי בניית המזבח והקרבת העולה כו' – קרא (בו ביום) מ, מבראשית כו'. ע"ש.

57) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1026 ואילך.

58) סה"מ תשי"ט ע' 224. ועד"ז בכ"מ.

48) שם רפ"ז (ז, א). וראה ג"כ שם ספמ"ט.

49) ראה ג"כ לקו"ש חט"ז ע' 479 ואילך. ועוד.

50) משפטים כד, ד. ובפרט לדעת חכמים (מכילתא יתרו שבהערה 4) „ב מצבה על כל שבט ושבת כו“.

51) ובפרט שבגמ' שם נזכר רַק ש,בנה מזבח

והקריב כו', ותו לא.

אויבערשטן⁶⁷ (משים עצמו כמדבר⁶⁸) – וואָס אמירת, „נעשה ונשמע“ איז געווען (כנ"ל) בחמישי בסיון.

אַבער ע"פ המבואר לעיל אַז דער עיקר חידוש פון חמישי בסיון (בשייכות צו מ"ת) איז אין דעם וואָס „בנה מזבח והקריב עליו קרבן“, דאַרף מען זאָגן, אַז אויך דער ענין איז פאַרבונדן מיט „מדבר“, דוקא.

איז דער ביאור אין דעם:

דער טעם וואָס תורה איז געגעבן געוואָרן אין אַ מדבר דוקא, איז כמחז"ל [נוסף מצד די „תכונות“ פון מדבר וואָס דאַרפן זיין אין דעם גברא – האדם („משים עצמו כמדבר זה כו", וכיו"ב⁶⁹)], אויך אין דער חפצא פון תורה, זי איז הפקר לכל במדבר⁷⁰. – ועוד אין עבודת האדם בדוגמת מקום המדבר:

די כוונה פון מ"ת איז (כנ"ל) – וואָס אין תורה איז געגעבן געוואָרן דער כח צו מאַכן פון חפצא פון וועלט – חפצא דקדושה, מאַכן אַ דירה לו ית' בתחת-נים, וואָס „תחתונים“ מיינט (ווי דער אַלטער רבי איז מבאר⁷¹) – „התחתון במדרגה שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו ית' . . עד שהוא מלא קליפות וס"א שהן נגד ה' ממש“.

און דערפאַר איז תורה געגעבן גע-

ט. עס איז ידוע דער כלל⁵⁹ אַז „(לעולם) קוראין (פרשת) במדבר סיני קודם עצרת“. און די שייכות פון „במדבר“ צו „עצרת“⁶⁰ איז אַ שייכות גלויה⁶¹ – ווי חז"ל⁶² זאָגן (אויפן פסוק⁶³ „וממדבר מתנה“) כמה טעמים פאַרוואָס די „מתנה“ פון תורה איז פאַרבונדן מיט „מדבר“ דוקא.

און אין דעם איז דאָ אַ שייכות מיוחדת פון פרשת במדבר צו ערב שבועות (חמישי בסיון) – ולהעיר אַז בשנה זו (תשמ"ה) איז שבת פרשת במדבר חל בחמישי בסיון:

איניער פון די ענינים אין „מדבר“ וואָס ברענגט⁶⁴ די „מתנה“ פון תורה, איז בלשון חז"ל⁶⁵, „אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו“⁶⁶ תורה ניתנה לו במתנה – ביטול.

וואו געפינט מען דעם ענין בגלוי ובהדגשה ביי מתן תורה – איז דאָס דער ענין פון הקדמת נעשה לנשמע, וואָס ווייזט אויף אַ ביטול בשלימות צום

59) רמב"ם הל' תפלה פי"ג ה"ב „המנהג הפשוט“. טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד.

60) ראה לקו"ש ח"ה ע' 1 הערה 1. ועוד.

61) ראה גם לקו"ש שם ס"ע 236 ואילך.

62) עירובין נד, א. במדב"ר פי"ט, כו. תנחומא חוקת כא.

63) חוקת כא, יח.

64) אין הכוונה שזה ממשך הענין דמ"ת – כי „מתנה“ באה מצד הנותן (כנ"ל ס"ו). ועייג"כ לקו"ת פרשתנו ה, סע"א. ועוד) – אלא שלאחרי הקדמת הביטול, „באה ממילא בתורת מתנה“ (לקו"ת שם. ועוד).

65) עירובין שם.

66) ובתנחומא שם הלשון „מפנה עצמו מן הכל“ (ועד"ז במדב"ר שם).

67) ובפרט ע"פ המבואר בחסידות (לקו"ת פרשתנו יד, א. שה"ש כב, א (וראה לקו"ת ברכה צט, ג). ובכ"ח) שזוה"ע הביטול לבעל הרצון.

68) ראה גם לקו"ש שם ע' 237 ואילך.

69) ראה במדב"ר פרשתנו פ"א, ז.

70) ראה במדב"ר פרשתנו שם.

71) תניא פל"ו.

האלה נזכרים ונעשים⁷⁷; מען דארף וויסן, אַז די הכנה צו מתן תורה דארף באַשטיין (ניט אַ תנועה פון וועלן אָפֿ־זונדערן זיך פון וועלט, נאָר אדרבה) אין מאַכן פון גשמיות העולם אַ דירה לו ית'.

און דעם כח אויף דעם נעמט מען פון משה רבינו (וואָס ער האָט בונה געווען דעם מזבח והקריב עליו קרבן) – די בחינת משה רבינו וואָס איז פאַראַן אין „כל נפש ונפש מבית ישראל“⁷⁸ – וואָס ער גיט דעם כח, אַז אפילו ווען מ'שטייט אין חמישי בסיון, נאָך פאַר מ"ת

– אין דער דרגא פון מ"ת בשנה זו, מתן מחדש און באופן פון יהיו בעיניך תדשים⁷⁹, מתן וועלכע איז דאָך בדרגא פון מעלין בקודש לגבי פאַראַיאָרן –

זאָל זיין דער „בנה מזבח והקריב עליו קרבן“, דורך וועלכן מען פירט דורך כוונת הבריאה, צו מאַכן די וועלט אַ דירה לו ית'.

(משיחות ש"פ במדבר (ערב חגה"ש)
תשל"א, ליל ערב חגה"ש תשמ"ג)

77) אסתר ט, כח וכפי' האריז"ל – ראה רמ"ז בס' תיקון שובבים, הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

78) תניא רפמ"ב.

79) במכש"כ שבכל יום צ"ל חדשים.

וואָרן אין אַ מדבר⁷², וואָס אַ מדבר – שלא ישב אדם (העליון) שם⁷³ – איז מקום הקליפות והס"א⁷⁴. און דאָס איז דער ענין פון תורה, צו איבערמאַכן דעם „מדבר“ פון עוה"ז צו אַ דירה לו ית'.

און דאָס איז דער אויפטו פון חמישי בסיון, אַז שוין אין ערב מתן תורה האָט זיך אָנגעהויבן די עבודה פון „מברר“ זיין דעם מדבר דלעו"ז, דורך נעמען פון די אבנים שבו און מאַכן פון זיי אַ מזבח⁷⁵ לה'.

י"ד. און דאָס איז אויך די הוראה לכאוו"א:

בשעת עס קומט דער טאָג פון חמישי בסיון בכל שנה ושנה – איז הימים

72) ראה עד"ז לקו"ש חכ"א (ע' 154 ואילך) במעלת המשכן לגבי ביהמ"ק שבירושלים – לפי שה' במדבר דוקא.

73) ירמ' ב, ו. לקו"ת פרשתנו ד, ג (וראה גם שם ב, סע"ב). נשא כ, ג. ראה לב, ב. ועוד.

74) לקו"ת שם.

75) להעיר מהשקו"ט בענין לשמה בבנין מזבח (ראה מכילתא, מכילתא דרשב"י ורש"י יתרו כ, כא. צפע"ג עה"ת שם (וש"ו). לקו"ש חכ"א ע' 255 הע' 38).

76) להעיר אשר באותם הימים לא הי' משה פונה לעסקיו (מכילתא ורש"י יתרו יט, יד), אפילו לא לעסקי משה, כ"א ממוצע המחבר בין ה' וביניכם (ואתחנן ה, ה. וראה סד"ה פנים בפנים תרנ"ט. ועוד), מן ההר (השם) אל העם (יתרו שם).

